

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gloria immaculatè conceptæ Deiparæ Virginis Mariæ
Centvm Ecclesiae Testimoniis, totidemq[ue]
anagrammatibus ex salutatione angelica deductis ornata
& stabilita.**

Colonia, 1662

Programma Ave Maria, Gratia Plena, Dominus Tecum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53177)

Programma

AVE MARIA, GRATIA PLENA,
DOMINUS TECUM.

DECASI. Anagrammatum.

ANAGRAMMA I.

Eva secunda, pura Mater Agni immolati.

EX prima angelica Salutationis voce, non pauci doctorum ecclesie magna Virginis Matrisque immaculatam Originem colligunt, uti & Ecclesia canit: Sumens illud Ave, mutat nomen Evæ.

II. *Ita Eva secunda malum ignorat prima.*

Gabriel Biel Theologus antiquitate & doctrinâ celebris *serm. 3. de Conc.* In prioribus, ait, festivitibus de conceptione patuit, licet breviter, quam aptè ei dicatur, *ave*, quod secundum interpretationem sonat *sine va*, & præsertim, prout illi festo convenit: *sine væ* originalis peccati.

III. *Iure negamus maculam in tota Deipara.*

Jacobus Januensis Dominicanæ familiæ eximius Ecclesiastes in *Mariali serm. 16.* Ave, id est, sine væ alicujus peccati, sive originalis, sive mortalis, sive venialis. Ideo sponsus eam alloquitur, *Cant. 4.* Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

A 2

14.

IV. *Lapsum ac reatum Adamsi nivea ignorat.*

Petrus de Alliaco cardinalis in *Medit super sal. ang.* Ave, inquit, o Virgo salutifera, quæ Evæ maledictionem in benedictionem transferens, sola esse meruisti sine væ. Meruisti quidem non tuâ Justitiâ, sed divinâ gratiâ, ut sola esses sine væ culpæ venialis, & mortalis, & (ut pie creditur) etiam originalis.

V. *Iam munda es à culpa, Virgo intemerata.*

B. Albertus magnus, in *Biblia Mariana super Evangel.* Luca. Væ culpæ est triplex, scilicet originalis, actualis, mortalis, & venialis, &c. sine isto multiplici væ fuit beatiss. Virgo MARIA. Quod repetit libro de laudibus Virginis, super Missus est

VI. *Vna paries Dei natum, ergo immaculata.*

S. Fulbertus, qui ante D. Bernardum floruit, in *Exposit. salut. angel.* Ave Maria electa, & insignis inter filias, quæ immaculata semper extitisti ab exordio tuæ creationis, quia paritura eras creatorem totius sanctitatis.

VII. *Age munda, imirè pura, tota sine macula.*

Joannes Geometra, verus & insignis ecclesiasticus, Ave, inquit, primævi libera labe patris.

S. Amphilogius antiquissimus scriptor in *orat. de Deipara*, Ave, inquit, undequaque intemerata Mater sanctitatis. Ave pellucidissime fons vivifici laticis, &c. O columba dealbata & innocens.

VIII. *Procul anguis à me. Vna Mater Dei amati.*

S. Casimirus de *salut. angelica* in hymno p. 2. Virgo salve, per quam valvæ cœli patent miseris. Quam non flexit, nec allexit. fraus serpentis veteris.

immaculatè concepta.

IX. Euge mali nescia, pura, munda, mira tota.

S. Bernardinus Senensis tom. 1. serm. 52. de salut. angel. Fuit B. Virgo sine væ, id est sine tyranno concupiscentiæ peccati originalis, quia sine eo concepta est, teste Salomone Cant. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te: scilicet, originalis culpæ.

X. En Regina, vacas multâ pomis, diva Mater.

Arnestus Archiepiscopus Pragensis scriptor eximius, de excellentiis D. V. cap. ult. In totius vet. Test. serie non invenitur unum Ave, sed separatim à à à propter triplex incommodum peccati originalis, scilicet infirmitatis in irascibili, pronitatis in concupisibili, cæcitatatis in rationabili: væ, væ, væ, propter triplicem scaturiginem peccati actualis, scilicet cordis, oris, & operis. MARIA igitur sola fuit à væ.

DECAS II. Anagrammatum.

ANAGRAMMA I.

E malo Adami sat pura, increatum genus.

Multi Patrum Doctorumque ecclesia in his verbis salutationis angelicæ gratiâ plena, agnoverunt Deiparam ab omni macula originali præservatam, in quibus ante omnes occurrit magnum ecclesie lumen.

D. Augustinus serm. 11. in Nat. Domini. Cum Angelus dixit Ave, salutationem illi cœlestem exhibuit: cum dixit, gratiâ plena, ostendit ex integro viam exclusam primæ sententiæ, & plenam benedictionis gratiam restitutam.

II. Purior angelis, Deum, unice amata, amat.

S. Epiphanius orat. de laud. Virginis, Gratia, ait, plena es, B. Virgo; solo Deo excepto cunctis superior existis. Naturam formosior es ipsis Cherubim, Seraphim & omni exercitui angelico.

III. Deipara inventa sum, ergo immaculata.

Sophronius amicus S. Hieronymi in Assumpt. D. Virg. Bene, ait, gratiam plena dicitur, quia ceteris per partes praestatur, MARIÆ vero simul se tota infudit gratiae plenitudo. Quidquid in ea gestum est, totum puritas & simplicitas, totum gratia & veritas fuit, totum misericordia & iustitia, quae de caelo prospexit, & ideo immaculata, quia in nullo corrupta.

IV. Una est immaculata virgo En Deiparam.

S. Petrus Chrysologus serm. 3. de Annunt. Ave, inquit, gratiam plena, quia singulis gratia se est largita per partes, MARIÆ vero simul se totam dedit gratiae plenitudo. Quae (ut habet serm. 1.) in formatione sua fuit oppignorata Deo.

V. Pura ante originem, immaculata vades.

S. Bonaventura serm. 1. de Deipara, Domina nostra, inquit, fuit plena gratiam praeviente in sua sanctificatione, gratiam scilicet praeservativam contra fecditatem originalis culpae.

VI. Digna Mater Jesu & pura à macula omni.

Hugo Victorinus de Verbo incarn. Collat. 3. Verè MARIA, ait, gratiam plena fuit, per quam gratia descendit super omnes filios hominum. Primum gratia super eam, postea gratia in ea, denique gratia ex ea, &c. In caelo qualis pater, talis filius; in terra qualis

lis

immaculatè concepta.

lis mater, talis filius. In cœlo cum patre æternus & immensus, & in terra cum matre immaculatus.

VII. Nivea Mater Jesu, culpam ignorat Adam.

Jacobus Christopolitanus *super Magnificat*. Nulla fuit gratia data alicui creaturæ, quin fuerit data Virgini Mariæ. Sed primi parentes & Angeli fuerunt creati in gratia, ergo hoc non defuit Virgini Mariæ. Idcirco ipsi dictum ab Angelo: Ave gratiâ plena.

VIII. Tanta virgo mere immunis à culpa Adæ.

Richardus de S. Laurentio *de laud. Virginis c. 4.* Bene, ait, gratiâ plena: quia quamlibet gratiam totam habens, & nihil de suo contrario, &c. Quomodo enim cum tota gratiæ plenitudo descendit in eam, vacuum aliquid reliquisset in ea? Sed enim ut quequaque impleta est gratia, ut nihil in ea culpa obtineret.

IX. Virgo est ac præmunita in Adæ malum.

B. Laurentius Justinianus *serm. de Annunt. ipsius*, inquit, gratiæ plenitudinem cœlestis nuntius persensit, cognovit, manifestavit & dixit: Ave gratiâ plena, &c. Et quis, oro, hujus Virginis gratiam sufficit enarrare? Ab ipsa namque sui Conceptione in benedictionibus est præventa dulcedinis, atque à damnationis aliena chirographo, prius est sanctificata, quam nata.

X O Jesu en digna Mater, pura, immaculata.

D. Thomas de Villa nova *serm. 3. de Nat.* Ceteris, ait, virginibus per partes MARIÆ tota se infudit plenitudo gratiæ: & decuit Matrem Dei esse purissimam, sine labe, sine peccato. Unde non solum, quando puella, sed quando parvula sanctissima, & in utero sanctissima, & in conceptione sanctissima. DE-

DECAS III. Anagrammatum.

ANAGRAMMA I.

Si pariat una Deum, en ergo immaculata.

FX aliis verbis angelicæ salutationis (ut Dominus tecum; benedicta, &c.) alii Patrum Doctorumque immaculatam quoque conceptionem concludunt.

S. Eucherius *ser. 4. Dom. 4. Adventus*, Cum, inquit, gratiâ plena sit, priusquam & concipiat, post conceptionem; quanta Dei abundavit gratia, quis cogitare possit? Hæc autem sola inter omnes mulieres benedicitur, quæ adhuc sub antiquæ prævaricationis maledictionis tenebantur.

II. Tu iure immaculata, O magna Dei parens.

S. Bernardinus Senensis *tom. 3. serm. 12. art. 3. 6.*
I. Sicut filius **MARIÆ** est sanctus sanctorum: ita constat, quod mater, quæ ipsum portavit, sit sancta sanctarum, in qua erat ille pretiosus thesaurus, tabernaculum Dei, thronus Dei. Ubi ergo est summa plenitudo sanctitatis humanæ & angelicæ, ibi semper Virgo Dei Mater suæ sanctitatis jecit fundamenta,

III. Virgo plane munda, ac Mater IESV amati.

S. Basilii *serm. de Nat. seu Incarn.* Ex sanctitate, inquit, compacta caro digna erat, ut Deitati unigeniti uniretur.

IV. Adam & Evam in macula purè ignorasti.

S. Damascenus *in Mensis die 12. Augusti*: Equidem videbaris, O virgo, esse filia Adami collapsi, at revera

oras tu ipsa Genitrix Dei eundem restituentis in integrum.

V. O magna immaculata, tu parens veri Dei.

Faustus Rhegiensis *in responsione de ratione fidei:*
Quia Dominus transivit per eam, porta clausa erat, id signaculum pudoris, immaculatæ carnis integritas. Non enim violata est partu, quæ magis est sanctificata conceptu, quæ absque omni peccato concepta est in utero.

VI. O vera immaculata Dei gnatum pariens!

S. Bruno Carthusianus *Comment. in psalmo 101.*
Hæc est incorrupta terra illa, cui benedixit Dominus, ab omni propterea contagione, peccati libera, per quam vitæ viam agnovimus. Quæ quia digna fuit, Dominus de cælo in terram aspexit.

VII. Amici, en pura genuit Adam Salvatorem.

Ivo Carnotensis *serm. de Nat. Dom.* Omnem, ait, nævum tam originalis, quàm actualis culpæ in ea delavit, sicque carnem de ejus carne sumens eandem in divinam munditiam transformavit.

VIII Regina mirè tuta, è lapsu communi Adæ.

S. Antonius de Padua *Dom. 12. post Trinit.* Primus, inquit, Adam de terra virgine fuit factus, in quo significabatur, quòd secundus Adam de benedicta terra Maria Virgine erat nasciturus.

IX. Ergo sine macula avita: nam parit Deum.

B. Laurentius Justinianus *tract. de casto Connub.*
Quotquot ex ipsa nati sunt propagine, exceptis duntaxat mediatore Dei & hominum homine Christo Jesu, & ejus Matre, sub hac peccati lege sunt conditi.

X. Aula sum tota munda, ac Regina empirei.

Julius II. in bulla Ad statum, dicit, gloriosæ Virginis anima à creatione sua tota facta fuit cœlestis, & singularis Regis æterni thalamus. *Accedit his omnibus, quod jussu Clementis VIII. Pont. Catechis us Rom. vulgatus hunc Ecclesia sensum super angel salutacionem inculcet.* Gratiâ plena est, quia quoad primum gratiæ effectum, scilicet peccati deletionem, Virgo sanctissima nunquam maculam habuit peccati originis, aut actualis, mortalis, vel venialis.

DECASIV. Anagrammatum.

I. Virgo à macula Adæ patenter immunis.

Prisca Apostolorum temporibus jam existimatio de immaculata conceptione tenuit. S. Andreas Apostolus in Epist. Presbyterorum Achaia, Sicut, inquit, primus Adam formatus est ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus formatus est ex terra Virginis nunquam maledicta.

II. Virgo antea immaculata, en paris Deum.

S. Jacobus Minor in Liturgia sua appellat Virginem, Matrem Dei nostri, honorabiliorem, quam Cherubim, & gloriosiore, quam Seraphim, quæ sine corruptione Verbum Dei peperit.

III. I ergo pura, i sane munda, & immaculata.

Ibidem habet: Commemorantes omnibus modis sanctam, immaculatam, gloriosissimam, benedictam Dominam.

IV. En virgo Deipara sum, at immaculata.

S. Marcus in sua Liturgia, In primis, ait, sanctissima intemerata & benedicta Dei Genitrici, & semper Virgini Mariæ.

V. Vivam Deo integra, immaculata parens.

In Liturgia apostolica Æthiopum sic habetur: Letare immaculata verè Regina, letare gloria nostrorum parentum.

VI. Pia, munda, iusta, alma creatorem genui.

Ibidem dicitur. Intercessione plenæ gratiæ Virginis Genitricis Dei Mariæ, quæ in omnibus est sancta.

VI. Para unica ego sum, Mater alma Dei nati.

S. Ignatius Martyr: Epist. ad Ioannem: Sicut nobis à fide dignus (Apostolus) narratur, in Maria Matre Jesu humanæ naturæ, natura sanctitatis angelicæ sociatur.

VIII. Vna semper immaculata Virgo Dei nata.

S. Dionysius Areopagita in Epist. ad Paulum vocat D. Virginem Dei formam, atque super omnes cœlicos spiritus sanctissimam.

IX. IO Regina, pura, munda & immaculata es.

Judæi Matrem Messia tanquam primogenitam creaturarum & Adamo priorem, adeoque ut à labe originali eximiam venerantur. Ita Galatinus habet l. 7. ex Rabbi Hac cados, quem sanctum Magistrum suum dicunt. Ostendit, inquit hic, matrem primam esse creaturarum Dei in genere humano, sicut dictum est Mich. 5. & egressus est ab æternitate, & à diebus seculi.

seculi. Dicit enim egressus numero multitudinis : quia sunt duo Messiaë egressus, unus divinitatis, quæ & æterna, ideoque dicit ab æternitate. Alter humanitatis, quæ in suæ Marris extat substantia, quæ creata est ab hora creationis mundi.

X Tu è summo data pura à nece amari ligni.

Mahometani quoque hanc sententiam traditione acceptam hodie dum timentur. Vnde in Alcorano Azurara 75. hæc habent. Nullus de filiis Adam nascitur, quem non tangat Satân, & ideo plorat vociferans ex ejus tactu præter Mariam & filium ejus.

DECAS V. Anagrammatum.

I. Vna Deo immaculata es, Mater puri agni.

Veteris orthodoxæ Ecclesiæ Patres & Doctores omni ex parte immaculatam Virginem profitentur; Origenes hom. 1. de diversis in Matth. Hujus unigeniti Dei dicitur hæc Mater VIRGO MARIA, digna digni: *immaculata* Sancti & immaculati.

II. Eja ergo pura, munda, immaculata nites.

S Athanasius in orat. de occurssu Domini: Virgo omni ex parte *immaculata* & penitus impolluta, *παναφθορος, & παναίματος.*

III. I Virgo sane munda, aperte immaculata.

S. Gregorius Thaumaturgus in sermone de Annunt. Missus est, inquit, servus incorporeus, ad virginem inviolatam, atque immaculatam: missus est à peccato liber, ad corruptionis, seu labis expectem.

IV. E-

IV. *Eva te dignam juro, sine macula partam.*

S. Cyprianus *orat. de Christi natiuitate.* Nec, ait, sustinebat iustitia, ut illud vas electionis communibus lassaretur injuriis, quoniam pluribus à ceteris differens, naturâ communicabat, non culpâ.

V. *Pura à macula, esto mundi Regina.*

S. Ephrem. *orat. de Deipara,* Intemerata, inquit, incorrupta, pura, immaculataque Virgo Deipara, ab omni sorde & peccati labe alienissima, omnium Regina, sublimior fuit cœlicolis, purior solis radiis & splendorib. honoratio Cherubim, sanctio Seraphim

VI. *Tu Regina summa, pia & munda cœli arca.*

S. Chrysostomus *homil. in Hypapante Domini,* Magnum, ait, reuera Virgo hæc mundi miraculum est. Ecquid enim in rerum universitate queat hæc majus & sublimius reperiri? &c. non Cherubim, non Seraphim, non aliud deniq; quippiam inter creatas res visibiles, aut invisibiles una hæc majus aut excellentius inueniri potest.

VII. *Ita Eva Regina, mundo alme pura micat.*

S. Ambrosius *serm. 22. in ps. 118.* Quare, inquit, seruum tuum Domine, suscipe me non ex Eva, sed ex Maria ab omni integra labe peccati.

VIII. *Te puram sine macula genitam adoravi.*

S. Augustinus *libro de natura & gratia c. 36.* Excepta, inquit, S. Virgine M. de qua, propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo quæstionem. Unde enim scimus, quòd ei plus gratiæ collatum fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. IX.

IX. *Verum Dei agnum immaculata paries.*

S. Epiphanius de laudibus Vi g. eam appellat ovem immaculatam, quæ peperit agnum Christum, & juvenecam nunquam jugum expertam.

X. *I alma, intacta E^a, virgo semper munda.*

Sedulius lib. 2. operis paschalis ita canit:

Ac veluti spinis mollis rosa surgit acutis,
 Nil quod lædat habens, matremq; obscurat honore;
 Sic Evæ de stirpe, faciã veniente MARIA,
 Virginis antiquæ facinus nova Virgo piavit.

DECAS VI. Anagrammatum.

I. *En tu immaculata, nam Virgo Deipara es.*

ET Sancti juxta doctique post antiquiora Patrum secula Doctores immaculatam Virginis Conceptionem professi sunt. Ita S. Petrus Chyrolologus in serm. de Annunt. n. 140. ait: Pervolat ad sponsam festinus interpres, ut à Dei sponsa humanæ desponsationis arceat & suspendat affectum, neque auferat à Joseph Virginem, sed reddat Christo, cui est in utero pignorata, cum fieret

II. *Age pure animata, mire cumulata donis.*

Sanctus & sapiens Idiota, qui circa annum 200. floruit: Non defuit tibi puritas Angelorum, &c. nullo genere vacasti virtutum, ô Virgo gloriosissima, non in parte, sed in toto, & macula peccati, sive originalis, sive actualis, sive mortalis, sive venialis non est in te, nec unquam fuit, nec erit. Sed adest omnis gratia naturalium bonorum, spiritualium charismatum & cœlestium donorum.

III. *Ruat amare angus, immane caput elido.*

S,

S. Fulgentius *de duplici Christi Nativ.* In primi hominis conjugē nequitiā Diaboli seductam depravavit mentem, in secundi autem hominis matre gratia Dei, & mentem integram servavit, & carnem.

IV. Irā maculæve Adæ penitus ignorat.

S. Ildesonus *lib. de Partur. Virg.* Constat, ait, illam ab omni peccato originali fuisse immunem, per quam non solum maledictio matris Hevæ solata est, verum etiam benedictio omnibus condonetur.

V. Sola pure ac mire munda animata viget.

S. Joannes Damascenus *Orat. s. de Nat. D. V. O beati, inquit, Joachim lumbi! immaculatum semen! Natura gratia: foetum autē vertere minimè ausa est, verum tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset.*

VI. Tota sine macula Adam pure germinavi.

B. Petrus Damianus *serm. de Assumpt. B. V. Caro Virginis ab Adam sumpta maculas Adæ non admisit, sed singularis continentiae puritas in candorem lucis æternæ versa est.*

V. I. Pura & digna mater, summa coeli ianua.

S. Anselmus *lib. de concept. beatiss. V. c. 18.* Decebat, ut illius hominis conceptio de Matre purissima fieret. Nempe decens erat, ut ea puritate, qua major sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret.

V. II. Vnice magna Deipara tuta è morsu mali.

S. Bruno *in serm. de Nat. E. M.* Hæc linea incipit ab Heva & desinit in MARIAM. In principio est mors, in fine vita consistit. Mors per Hevam facta est, vita per MARIAM reddita est. Illa à Diabolo victa est, hæc Diabolum ligavit & vicit.

IX. O sane claram & puram Dei vivi natam.

S. Amphilochius in orat. de Nat. B. M. V. Quid stulte à veritate dissentis, Dei que placitum in sanctissima Virg. ad communem salutem providè dispositum detrectas atque renuis? Qui enim antiquam illam Virginem sine probro condidit, ipse & secundam sine nota & crimine fabricatus est.

X Alma Virgo ante usum Adæ præmunita.

S. Norbertus post institutum ordinem suum in honorem D. V. officium immaculata Conceptionis introduxit, in quo hæc verba leguntur: Ave Virgo Spiritu S. præservante, quæ de tanto primi Parentis peccato triumphasti innoxia.

DECAS VII. Anagrammatum.

Præmonitio.

Cum olim in Ecclesia nemo ambigeret de B. Virgine ab origine & omnimodè immaculata, atque illi Patres Doctoresque Ecclesie, qui Christum humanam carnem ab originali labe immunem ex Deipara assumpsisse profiterentur, hanc ejus Matrem, ex qua Carnem sumpsit, simul viderentur eximere, ne Christus illud, quod aliquando Damoni subjectum fuisset, assumpsisse diceretur, evenit tamen post undecimum Christi nati seculum sub D. Bernardo, ut Lugdunenses in Gallia Canonici nova aliqua festa, ut SS. Trinitatis, immaculata conceptionis, &c. sine autoritate sedis apostolica inducerent in Ecclesiam celebranda, cui insolentia D. Bernardus occurrendum ratus, eos vehementer reprehensa

prehendit, atque in Epist. 174. movuit non temere hoc festum sine auctoritate sedis apostolicæ instituendum, videri enim Deiparam de Spiritu quidem concepisse, non autem conceptam esse. Non defuisse peccatum, ubi libido parentum non defuit. Quæ quidem verba D. Bernardi in diversum abstracta sunt sensum: cum alii de naturali seminis conceptione tantum, quæ ad conceptam materiam animationem prævia est, & peccati magis debito, ex natura scilicet generationis talis per se consecuturo, quam re ipsâ consecuto rectè intellexerint: alii etiam ad ejus animationem extenderint, quâ totus homo concipitur, peccatumque contrahitur. In quam sententiam Albertum magnum, D. Thomam, & S. Bonaventuram aliosque pertrahere conantur; qui tamen, vel fluctuante animo, vel etiam retractante, in hac opinione, non æquè disertè satis ab Ecclesia definita, versati sunt. Quare illorum testimonia, quæ Ecclesia mentem, ad quam etiam D. Bernardus cit. Epist. provocat, assequuntur propius, hoc loco juverit auscultasse, ut ex his se ipsos, vel exposuisse, vel correxisse intelligantur.

I. En vades pura, O Mater agni immaculati.

S. Bernardus serm. 13. de cœna Domini, editionis Paris. anno 1609. sic habet: Non est in filiis hominum magnus vel parvus, tantâ præditus sanctitate, qui non in peccatis fuerit conceptus, præter matrem immaculati peccatum non facientis.

II. O divam ingenti macula præservatam!

Idem in serm. super Antiphonam Salve Regina: Innocens fuisti ab originalibus & actualibus peccatis. Nemo ita præter te.

III. Nego mature in Deipara iusta maculam.

Et *serm. de Nativ. de gaudiis, &c.* Care, inquit, Mariae de Adam assumpta maculam Adæ non admisit.

Ex quibus apparet D. Bernardum malè à Parisiensibus intellectum eò induxisse Mauritium ejus loci Episcopum, ut decreto ann. 1175. edito vetuerit, ne quis in illa Univerſitate doceret Deiparam ab originali fuisse immunem. Ita, ut Albertus magnus, D. Bonaventura, & D. Thomas fluctuantibus hanc rem sententiis videntur pertraxisse. Verùm ab Univerſitate Parisiensis Mauriti denique decretum explosum est. Et hi sancti quoque sanctiona statuerunt.

IV. Tu magna servata a ne e duri pomi.

Alberti magni tamen ista sunt lib. de laudibus Virginis Hæc enim Virgo sola à communi illa regula excipitur: Omnes in Adam peccaverunt.

V. Eia munda parens & immaculata virgo.

S. Bonaventura in 3. dist. 3. art. 1. q. 1. Congruebat advocatæ generis humani, ut nullum haberet peccatum, congruebat, ut Virgo ita vinceret Diabolum, ut nec ei succumberet ad modicum. Congruum enim fuit, ut sic esset immaculata mente, sicut intermerata carne.

VI. Age id ea sanè clara omnium puritatum.

S. Thomas 1. dist. 4. art. 3. ad 3. Dicendum, ait, quòd puritas attenditur penes recessum à contrario, & ideo potest aliquid creatum inveniri, quòd nihil purius esse potest in rebus creatis, si nullà contagione peccati inquinatū sit, & talis fuit puritas B. V. M. quæ à peccato originali & actuali immunis fuit: tamen sub Deo, in quantum erat in potentia ad peccandū.

VII.

VII. O diva purè geni am sine atra macula!

Idem *in Epist. ad Galatas lect. 6.* ait Virum de mille unum reperi, scilicet Christum, qui esset sine omni peccato: mulierem autem x omnibus non inveni, quæ à peccato omnino immunis esset, ad minus originali, vel veniali, excipitur purissima & omnilaude dignissima Virgo Maria.

VIII. I age pura à sorde, & munita in maculam.

Et *in Epist. Pauli Rom. 5.* (ut inventus Roma liber antiquus sub Urbano Pontifice per Ferdin. Guevaram Abbatem S. Iacobi de Penalva in bibliotheca Cardinalis Sforza restatur) super textum illum, in quo (Adamo) omnes peccaverunt, adjicit, unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam originalis peccati. Quare juxta moritum angelici Doctoris opusc. 71. ut si quis invenerit suis in scriptis asserta contraria in sequatur illud, quod judicaverit magis consonum veritati, tenemur ex ipso sentire D. V. immaculatè conceptam. Prasertim cum dicat 2. 2. q. 10. art. 12. magis standum authoritati Ecclesiæ, quàm cujuscunque Ecclesiæ Doctoris.

IX. Tu anima regia, pure munda, amicta sole.

Bernardinus de busto *in officio de conceptione octava die lect. 1.* ex opusculo S. S. Thoma de expositione angelica salutationis hæc verba producit: Maria purissima fuit, quantum ad omnem culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit. Qui locus à Canisio Salmerone aliisque cit. nunc in editione Antwerp. anni 1612. non reperitur.

X. Pure immaculata es, nam virgo Dei nata.

Quocirca præclarissimi ex Dominicana familia viri,
eique

uique perquam multi pro immaculata Deipara conce-
 ptione faciunt, & Doctoris angelici mentem, in aliis
 locis vel pro hoc sensu interpretantur, vel ex eodem me-
 corrigunt, praesertim cum sanctissimum Patriarcham
 suum Dominicum immaculata conceptioni fuisse in-
 telligunt. Vnde S. Raymundum de Pœnaforti, qui vixit
 ann. 1230. Palau & Alvarus Pizarrus scribunt in-
 suggestis, ac praecipue Hispalensis Ecclesiae, ann. 1255,
 conceptionem immaculatam predicasse: idemque, de S.
 Hyacintho, & S. Petra Martyre censent. Quo tempore,
 ut scribit Raymundus Lullus in prologo de conceptione,
 Avenione vespas conceptionis Virginis MARIAE
 fratres solenniter celebrarunt, à S. Dominico utique
 ad hoc instituti, cujus ferunt hunc esse sententiam (ut
 habet Euseb. Nier. in Except. Concil. Trid. c. 23.) sicut
 primus Adam fuit ex terra virgine & nunquam ma-
 ledicta formatus, ita deuit in secundo Adam fieri.
 Quin etiam festum Conceptionis sub ritu duplici à pri-
 mis hujus ordinis Patribus celebratum liquido constat,
 quando etiam in Martyrologio ordinis Prædicatorum
 anni 1254. qui erat 34. mortis D. Dominici ita reperi-
 tur octavo Decembris conceptio sanctæ MARIAE
 Virginis festum duplex. Quid? quod in horis eorun-
 dem, pro hoc festo, Canonice legatur (ut habet libellus,
 cui titulus: Horæ B. M. V. adulum Prædicatorum or-
 dinis S. Dominici, editus Parisiis anno 1529.) hac ora-
 tio: Deus, qui pro salute humani generis carnem glo-
 riosæ Virginis Mariæ assumere dignatus es, & ipsam
 sine macula concipiendam ante secula in Matrem
 præelegisti, concede propitius, ut, qui de ejus con-
 ceptione, quæ fuit nostræ redemptionis, nec non
 rem-

temporum plenitudinis exordium, lætamur, ejus
piis intercessionibus, ab instantibus periculis, & à
morte perpetua præseruemur.

DECAS VIII. Anagrammatum.

I. Ego mitis, pura, immaculata, veneranda.

Et aliis S. scriptura locis alij Patres Doctoresque
Ecclesia Deipara in contaminatam conceptionem
deducunt S. Bernardus serm. de Aqueductu sic loqui-
tur, ex illo Eccli 24. In plenitudine sanctorum detentio
mea. Merito in plenitudine sanctorum detentio ejus,
cui nec fides defuit Patriarcharum, nec spiritus
Prophetarum, nec zelus Apostolorum, nec con-
stantia Martyrum, nec sobrietas confessorum, nec
castitas Virginum, nec fecunditas conjugatorum,
nec puritas Angelorum. Hac ultima, si non defuit,
immaculata est conceptio.

II. Dei ara auguste immaculata nominer.

Alexander Aletis, ut Gotschalvus Hohenus serm.
de concept. habet ex Cant. 4. Tota, inquit, pulchra
es, scilicet per gratiæ plenitudinem, amica Dei altis-
simi, id est, Mater dilectissima, & macula non est in
te, nec originalis.

III. Arca pura Dei nati, eum tegam almo sinu.

Arnestus piissimus Archiepiscopus Pragensis libro
de excell. Virg. cap. ult. Tunc completa est conceptio,
quando animæ & corporis simul facta est susceptio,
& in ista conceptione potuit sanctificari, quod & fa-
ctum fuisse pie creditur, alioquin quidquid boni pu-
re

puræ creaturæ dari potuit, ei minimè datum esset, &c. Gratia plena illi soli singulariter congruit, quæ & ait, in me gratia omnis viæ. *Eccli.* 4.

IV. Pergam inviolata ac munda Mater Jesu.

D. Thomas Villanovanus *serm.* 7. *de Nat.* Quid vis dicere de Virgine, quòd humilis, quòd pura, quòd sancta, quòd gratiâ & virtutibus plena: quæ gloria, quis decor, quis candor, quæ virtus, quæ gratia non decuit Matrem Dei? Homo natus est in ea, & ipse fundavit eum altissimus. Qualem ergo faceret artifex, qui elegit eam, ut nasceretur ex ea.

V. Regina summe pura. Diva intacta è malo.

Jacobus Christopolitanus tempore Sixti IV. doctissimè celeberrimus *in Canticum Mag.* ait Cantat universalis Ecclesia de Virg. MAR. illud *Eccli.* 24. Ab initio & ante secula creata sum, &c. & illud *Prov.* 8. Dominus possedit me ab initio viarum suarum, antequam quicquam faceret, &c. ne per aliquod instans & tempus diabolus possideret me per aliquam culpam, sed à primò instanti creationis meæ animæ essem semper Deo grata. *Et infra.* Bernardus & omnes Doctores asserunt, quod sola Virgo contrivit caput serpentis propter illud privilegium, ante legem communem latam, sibi collatum & promissum. Quia aliter non contrivisset caput serpentis, nec fuisset gratiâ plena, nisi ab omni morfu serpentis fuisset præservata per gratiam.

VI. Vna est Deipara virgo, en immaculatam.

Gabriel Biel *serm.* 2. *de Concept.* *in verba Prov.* 31. Mulierem fortè quis inveniet, &c. Procul, ait, de ultimis finibus pretium ejus. Innocentia finis est huma-

ni generis. Nam ab innocentia principium sumpsit, in innocentia enim creatus est Adam: Ad innocentiam etiam reduceretur, cum omnes prædestinati assumantur, &c. hujus solius de ultimis finibus, id est innocentia rectè pretium attollitur, quam nulla unquam nec originalis, nec actualis, culpa maculavit.

VII. Pia virgo Mater vale, iam sancte munda.

Rupertus Abbas lib. 2. in *Isaiam ad illud Propheta: Generationem ejus quis enarrabit, quia abscissus est de terra viventium, Isa. 19.* Ineffabile, inquit, quod de carnis generatione hic rectè intelligitur: Quia abscissus est de terra viventium, de terra, inquam, non morientium, sive non mortuorum morte peccati, quâ omnes in Adam mortui sunt: Vel de terra viventium, id est, de terra virginea, per sanctum vivificantem Spiritum abscissus est

V. II Ea sane tota pura, miraculum magni Dei.

Marsilius lib. 2. *sent. q. 20. art. 1.* Nusquam in S. Scriptura habetur, quod fuit sanctificata de peccato originali, sicut habetur de S. Jeremia. *Ier. 1.* & S. Joanne Baptista, *Luc. 1.* & quare hoc Scriptura non expressit de Virgine sicut de minoribus ea? Certè videtur ex eo, ne Matrem Domini quandoque sub peccato fuisse assereret.

IX. Pure amata & munda è macula originis.

Gabriel Biel Tubingensis Universitatis auctor in 3. *sent. dist. 3. q. 1.* Ad benignitatem, *art.* pertinet Dei Matris servare honorem, quoniam legem solvere non venit sed implere: Lex enim ait Augustinus sicut honorationem Matris præcipit, ita inhonorationem damnat; cum ergo Christus posuit matrem ab

in-

inhonoratione peccati, quæ utique maxima est, præservare, credendum est hoc omnimodè fecisse. Hoc idem argumentum Alexander V. Pontif. disertius in tract. de Conc. profequitur.

X. Dei summa imago, clara & pura inventa.

Antonius Navarrus Dominicanæ familiæ Doctor som. 1. serm. de Concept. 1. sic habet; Ipsa sola est, cui ex filiis donatum sit, ex virili semine procedere originalis labis immunem. Et justè quidem. Nam si à lege communi quosdam excipi justis ex causis legimus, Assuerus enim inquit suæ conjugis Esther; Non propter te, sed omnibus hæc lex est posita. Et licet statutum est hominibus semel & in brevi mori, Elias & Henoch adhuc vivunt. Dies enim annorum nostrorum septuaginta anni sunt, &c. Cur ergo non beatiss. Virgo à lege tam dura peccati originalis excipienda erit? Illud Apostoli dictum: Omnes in Adam peccaverunt, Rom. 5. eodem sensu, ejusdem ordinis viri Balhasar Arias in hom. de concept. & Dominicus Walthanus 2. part. expos. Evang. conc. 2. ut innumeros alios tacitam, exponunt.

DECAS IX. Anagrammatum.

I. En Virgo paries Deum, sana, immaculata.

Conciliorum quoque auctoritas tam ex scriptura S. quam SS. Patribus & communi Ecclesiæ sensu hanc veritatem concludentium accedit.

Concilium Basileense, quod anno Christi 1431 cœpit, sess. 26. dicit Doctrinam illam asserentem gloriosam

Vir.

ginem MARIAM, præveniente & operante divini Numinis gratiâ singulari, nunquam actualiter subjacuisse originali peccato, & actuali ruga, sanctamque & immaculatam semper fuisse, tanquam piam, consonam cultui ecclesiastico, fidei catholicæ, rectæque rationi & sanctæ Scripturæ, ab omnibus conciliis approbandam, fore tenendam & amplectendam definimus & declaramus.

Quod Concilium licet approbatum universe non fuerit: tamen hoc illius decretum autoritate deinde non caruit. Unde & postea an. 1457. in provinciali concilio Avenionensi, ita ordinatum fuit. Decretum in Consilio Basileensi factum de conceptione beatissimæ MARIÆ Virginis. statuimus inviolabiliter observari, districtè omnibus inhibendo sub excommunicationis pœna, ne quisquam aliquid in contrarium prædicare, vel publicè disputare præsumat, &c.

II Virgo veneranda, ipsamet immaculata.

Concilium Trident. Sess. 5. de peccato originali. Declarat, ait, hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem MARIAM Dei genitricem; sed observandas esse constitutiones felicitis recordationis Xysti Papæ IV, sub pœnis in ejus constitutionibus contentis, quas innovat.

Hic autem Pontifex Xystus vel Sixtus in Extravagante, *Grave nimis*, quæ extat in jure canonico damnat propositionem asserentium opinionem piam de immaculata conceptione hæreticam esse. *Quod*

B

erat

erat definire, non esse hæreticum asserere D. Virgine[m] immaculatè conceptam, neque contineri inter eos, de quibus Paulus Rom. 5. *Omnes in Adam peccaverunt.* Quare sensit Concilium Trident, cum Xysto hanc propositionem, quod D. V. immaculatè concepta fuerit, orthodoxam esse. Et hæc veritas ex præscis quoque Conciliis diducitur.

III. Tu ergo immaculata nam Deipara venis.

In Concilio Ephesino anno Christi 434. celebrato coram Nestorio S. Proclus Sycicenus sic loquitur: Hæc (Deipara) admirandæ illius œconomix tela, in qua ineffabili quodam modo admirabilis illius unionis unica confecta est, cuius quidem textor extitit Spiritus Sanctus netrix virtus ex alto obumbrans, trama impolluta virginis carø, radius textorius imensa gestantis gratia.

IV. Age numen parvè, o Diva ter immaculata.

In Concilio Chalcedonensi S. Cyrillus in act. 1. Epist. ad Ioann. Antiochenum, laudat Confessionem orientalium Episcoporum, in qua erat: Confitemur sanctam & divinam Genitricem Dei Virginem propter hoc, quod verbum Dei incarnatum est.

V. Ego Deipara immaculata, aurum nitens.

In Concilio Constantinop. seu quinto generali Can. 2. dicitur, Si quis non confitetur Dei verbi duas esse nativitates, unam quidem ante secula ex Patre sine tempore incorporaliter; alteram quidem in ultimis diebus eiusdem ipsius, qui de cœlis descendit, & incarnatus de sancta, gloriosa Dei Genitrice; & semper Virgine MARIA, natus esse ex ipsa: talis anathema sit.

VI. O Diva immaculata: en Regum Patrona es.

Coneilium Constantinopol. VI. in Sophronii Hierosolym. Patriarcha epistola Synodica, hac habet: Filius Dei in uterum à viro intactum, castitate virginitatis decoratum Mariæ sanctæ & puræ, & quæ Dei erant sapientis, & ab omni labe secundum corpus & animam liberæ, ingressus carnem assumpsit, qui erat sine carne.

VII. Tu Regia animata, munda cœlum aperis.

Concilium Francofurdense sub Adriano Papa I. in Epistola Synodi ad Presul Hispania. An, inquit, Adam primus humani generis pater, qui de terra virgine creatus est, liber esset conditus, sive servus? Si servus, quomodo tunc imago Dei? Si liber, quare & Christus quoque non ingenuus de Virgine, meliore quidem terra, etiam animata & immaculata, Spiritu S. operante factus est homo? dicente Apostolo factus est primus homo de terra terrenus secundus de cœlo cœlestis.

VIII. En virgo Diva nata, semper immaculata.

Concilium II. Nicænum sic pronuntiat Act. 6. Si quis non confitetur sanctam semper Virginem MARIAM verè Deiparam quavis visibili & invisibili creatura superiorem, & cum sincera fide ejus intercessionem, tanquam quæ liberrimè apud eum, qui ex se genitus est, Deum habeat, non postulaverit: anathema sit.

IX. En pura, Dei amans, & immaculata virgo.

Concilium Mantuanum celebratum anno 1064. ab Alexandro II. Papa approbavit Missale Mozarabicum. in quo extabat Missa immaculatæ Conceptionis. Quæ his verbis incipit: Speciosa facta es, &c. In quo singularis fautor honoris parthenici fuit B. Petrus Damianus Cardinalis & Episcopus. Hostiensis. X. En

X. *En micat alme pura, ignita aomus aurea.*

Concilium Cæsaraugustanum celebratum an. 1372
in quo facta est constitutio synodalis de celebrando fe-
sto immaculatae conceptionis. Sancta, inquit, synodo
approbante statuimus, præcipimus, & ordinamus,
volumus & mandamus, quod de cetero festum con-
ceptionis ipsius virginis, quod est 8. die mensis de-
cemb. is, tam à clericis, quàm populis per civitatem
& totam Cæsaraugustanam diocesim singulis annis
perpetuis temporibus celebretur &c. causam præ-
mittens, ob sanctam & immaculatam ex clara stirpe
Reginam MARIAM Virginem gloriosam.

Huius deinde solennitas diei per diversas Euro-
pæ Ecclesias latè propagata, ostendit communem
Ecclesiæ sensū esse, quòd B. V. immaculatè ac sanctè
concepta sit, quid enim aliud in ejus conceptione,
nisi huius sanctitatem venerarentur. Et sanè Sixtum
Pontificem de immaculata non solum virgine sed &
conceptione ejusdem egisse, verba demonstrant,
quam cum deinde bullam Alexander VI. Leo X.
Pius V. Paulus V & Gregorius XV. cum Tridentino
concilio ratam confirmatamque esse voluerint, pa-
ret earum sententiâ immaculatam conceptionem
defendi.

DECAS X.

I. O Regina summe viride & pura à macula.

Pontificem Rememoriam immaculatae Virginis con-
ceptioni faventem magno serios prædices hoc loco
posse

posset, nobis in denario placet numero subsistere, ita quidem, ut ab Alexandro oriamur, & finiamus in eodem, quod singularis hujus nominis Pontificum favor erga magna Matris Virginique honorem id mereri videatur.

Alexander II. Pontifex in Concilio Mantuano, quod Anno 1064. celebratum est, probatum ab illo fuit Missale Gothicum, sive Mozarabe: in quo continetur Missa Conceptionis B. M. V. Quanquam illius officium festumque jam Anno 902. à Joanne X. Pontifice approbatum reperitur, ut Euseb. Nier. habet de objecto Concept. c. 5.

II. I Virgo alma amata, pura, munda, nitesce.

Alexander III. patris Senensis popularis modernis Pontificis Alexandri VII. à D. Bernardo laudatus in Epist. ad Soldanum Iconii, sic loquitur. Magna Mater, & Virgo Maria Bma. hinc migravit sine corruptione, juxta verbum Angeli, imò Deiper Angelum, ut pura, non semiplena gratia esse probaretur & c. & ne caro Christi virginica, quæ de carne Matris Virginis assumpta fuerat, à tota discreparet.

III. I Virgo pure, alma, ac munda amata.

Bonifacius IX. Pontifex, ut immaculatæ Conceptionis honorem extolleret Romæ templum in campo Floræ huic mysterio celebrando venerandoque consecravit.

IV. Eia pura, munda, & magni electæ amoris.

Innocentius Papa VII. Joannem de Montefano Parisiensem, quod è cathedra adversus immaculatam Conceptionem disseruisset, Romam accersitum

castigatumque ac facti poenitentem iussit palinodiam canere, ut *Gagninus hist. Franc. in Carolo 6.*

V. Sane digna, meritoque pura, immaculata.

Alexander V. Pont. Max. immaculatam Virginis Conceptionem approbavit in 3. sent. dist. 3. & existens in Pontificatu hanc opinionem dicitur determinasse in civitate Persarum, an. 1411. atque statuisse ut ab omnibus teneri deberet. *Ita tradit Ber. de Buss. tract. de Concep. ser. 9.*

VI. Ego Regina, summo amanti dilecta pura.

Martianus V. Pontif. sub annum 1419. Rectorem Tolosanae Academiae Romam accersitum, quod Conceptioni immaculatae contradixisset, qui cum ad propugnandam opinionem publicè se obtulisset, jam hora dicta compariturus, domi mortuus reperit, interioribus ventris destitutus. Quare motus Pontifex suum ad Concilium Basileense legatum pro immaculatae Conceptionis definitione astiturum misit.

VII. Magna venis Deipara, morsu mali vasces.

Eugenius IV. Pontif. eundem legatum Julianum Cesarinum in consilio Basileensi pro immaculatae Conceptionis definitione iussit agere ideoque merito ei sententiae est accensendus.

VIII. Nivea margarita caeli sum, apte munda.

Nicolaus V. breve Apostolicum de hac sententia festoque Conceptionis edidisse memoratur, cuius exemplar inter statuta ordinis Carmelitani extet.

IX. Caeli merum gaudium, nata pura amanti.

Calixtus III. Pont. legatos binos Avenionem destinavit

immaculatè concepta.

stinavit, qui ejus nomine Concilio illic celebrato sub
annum 1477. interfuere. Ubi decretum singulare in
gratiam immaculatæ Conceptionis editum est, quo
illa quæ in Concilio Basileensi de hoc mysterio con-
stituta erant, confirmantur.

X. Age patrona mundi, jure immaculata es.

*Devenimus ad statem Sixti IV. Rom. Pontif. qui
in Extravagante cum præexcelsa, immaculatæ Con-
ceptionis opinionem, festum, officiumque stabilivit,
damnatis omnibus hac impugnantibus. Quam extra-
vagantem Alexander VI. Papa ad universam exten-
dit Ecclesiam aliique plures Pontifices confirmarunt, de
quibus vide Nicemb. in Except. Cont. Trid. c. 25.*

*Nos quia plerique in bulla moderni Pontificis
Alex. VII. indicantur, hanc adver-
tum subjicimus.*

B 4

SAN-